

KUSTBON

Nr 1 Årgång 30

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

MARS 1973

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner

Ansvarig utgivare: *Hugo Mickelin*

Redaktör: *Viktor Aman*

Redaktionssekreterare: *Maria Broman*

I redaktionen: *Joh. Hammerman, Alf Heldring,
Alex. Samberg, Alex. Treiberg*

Red. och exp. Eknäsvägen 2, 112 64 Stockholm

Kustbons postgiro: 19 72 07-4. Tel. 56 16 37

Utkommer 1973 med fyra nummer

Prenumerationspris 1973 24 kronor

Annonsspris: 1/1 250:—, 1/2 130:—, 1/4 65:—
1/8 40:—

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 10 kr

Dödsannonser 60 kr.

Stockholm 1973 Svenska Tryckcentralen AB

Innehåll

Arkivlokal. Meddelanden	3
Mats Ekmans dikter:	
Båndomstien	4
Träldomstien. Hosfläckarna	5
Gałtiens brukar å troar	6
Fläckarna å piana	7
Kadakasaks, Ongdomsminnena	8
Prästn e vargskall, Får morar	9
Brolaslaiken	10
Ga Häj, Kråka kraxa, Eriks-Mare	11
Bånvaftarns lene, Höbring, Söderbiggja, Luks- laggse	12
Lina, Lihl Ida, Kri, Vår tä kendast	13
Troe, Gamolt å nit	14
Eitt tack, Festn, Sjoman Hans	15
Draimar å minner, Mats Ekmans liv	16
Rågöbornas danslag. Födelsedagar	17
Avlidna	18
Bemärkelsedagar	19

Du som har BILDER eller DOKUMENT från vår gamla hembygd, låt bildarkivet fotografera av dem, så bevaras de för framtiden! Bygderådets adresser står i Kustbons marsnummer 1972.

Mats Ekmans dikter

har länge varit omtyckta och spridda bland estlands-svenskarna. På anmodan av Jakob Bles skrev han på 20-talet ned ett urval av dem för tryckning, och de kom ut under titeln "En bygdeskald bland den gamla svenska folkstammen i Estland", utg. av J. Bles (Göteborgs Kungl Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälles Handlingar. Fjärde följd. XXVIII:6 — 1924). Häftet innehåller 12 dikter i fonetisk skrift (av Gideon Danell) jämsides med riksspråksöversättning. — Flera dikter har sedan dess tryckts och omtryckts i olika sammanhang, men många har också levat sitt eget liv enbart i folkmun, sjungna till olika melodier, om- och tilldiktade efter behag (t ex sången om Häj).

Georg Stahl har under årens lopp lyckats samla ihop några tiotal av Ätsve Mats' dikter, och vi har ansett det väl motiverat att trycka dem samlade i ett och samma nummer av Kustbon. Av dikterna har Georg skrivit av 9 stycken direkt från Mats' eget original, nämligen Brolaslaiken, Båndomstien, Träldomstien, Bånvaftarns lene, Kri, Draimar å minner, Vår tä kendast, Troe, fårretien å nöfärtien samt Gałtiens brukar å troar. Mats själv gjorde avskrivaren uppmärksam på att dikterna utan hans vetskap blivit ändrade i det tryckta häftet. I Kustbon återges dessa nio dikter i den ursprungliga lydelsen. Beträffande de övriga finns ingen säker "källskrift".

Språket är rickulsvenska. Texten bör ju vara lättläst. Dessutom borde stavningen vara ljudenlig, men den principen har inte alltid gått att följa; den största bristen är att lång stavelse (som i *kråka*) inte kunnat skiljas från kort (såsom *kråka* 'krypa'). Den som inte själv kan dialekten, har dock numera goda hjälpmedel i Danells och Isbergs ordböcker över nuckö-målet.

Uppsatser om Mats Ekman har ingått i Kustbon 1969 nr 3 (av E. Lagman) och 4 (av G. Stahl). Dikterna själva berättar hans livs historia — och om bygdens liv.

Ingrid Mickelin har utarbetat en uppsats: SÅNG OCH MUSIK I ESTLANDS SVENSKBYGD. — Stockholms Universitets Musikvetenskapliga institutet.

Erik Schmidt från Nargö, som bl a driver en resebyrå på Mallorca, har gett ut en 30-sidig beskrivning över sin ö, "Introduction to Majorca", som av bedömare fått de bästa vitsord.

TOMLINGSMAN, GULLFINGRE, LÄNGMAN, LÄKOPOTTN Å LIHL-DAVID

Så kallades fingrarna i en barnramsa på Nuckö. En annan fingerramsa var estniskpåverkad: *Täitapp, päte-note, sörseken, gullkanna* och *Vea-Hans*. Om någon av läsarna känner till någon liknande ramsa om tärna eller en kroppsramsa, så vore *lektor Tore Gjötterberg, Styrmansgat. 17, 114 54 Stockholm, tel. 61 48 19*, tacksam att få del av den. Han håller nämligen på med ett arbete om en skandinavisk tärnamsa. Likaså är han nyfiken på namn på nyckelpigan (*gullhena, gullmisa*).

ARKIV- OCH SAMLINGSLOKAL

Ett angeläget ärende för estlandssvenskar

I Svenska Odlingens Vänners målsättning ingick från början bl a att SAMLA OCH TILLVARATA MATERIAL OM ESTLANDSSVENSKARNAS HISTORIA.

Alltefter som insamlingen har fortskridit, har frågan om placering/arkivering varit aktuell. Under de senaste tre åren har arkivstyrelsen nedlagt ett förtjänstfullt arbete för att anskaffa en ändamålsenlig och — vad hyran beträffar — billig lokal. Styrelsen har tillsammans med andra funktionärer inom föreningen under 1972 besiktigat flera lokaler. Genom välvillig förmedling av "vår egen" pastor Birger Westerberg besiktigades även Missionskyrkan i Spånga. Kyrkan var som bekant ej till uthyrning utan till salu.

Föreningen saknade emellertid ekonomiska resurser för att genomföra köpet. Därför sköts anskaffandet av en egen fastighet på framtiden.

I oktober 1972 fick Johan Wallin i arkivstyrelsen ett förmånligt erbjudande om en lämplig lokal. Vi räknar med att denna lokal skall fylla föreningens "dagliga" behov — i första hand som sammanträdeslokal för styrelsen, arkivstyrelsen, bygderådet och andra estlandssvenska sammanslutningar med ett deltagarantal upp till 40—50 personer.

Från den 1 januari 1973 har föreningen hyreskontrakt på lokalen, adress:

VIKINGAGATAN 25, nb, Stockholm

Tunnelbanehållplats: St Eriksplan

(uppgång Torsgatan)

Busslinjer i närheten.

Lokalen består av f n 3 rum, litet kök och hall på sammanlagt ca 80 m².

Lokalens fulla utnyttjande kommer att ske tappvis.

Etapp 1

Uppsättande av hyllor

Det är angeläget, att föreningens lager av böcker, bandinspelningar, filmer, fotografier, tidningar (lager av KUSTBONS alla årgångar i Sverige) skioptikonbilder, dräkter, m m — vilka föremål f n äro "inkvarterade" hos ett femtontal funktonärer — i första hand överföras till den förhyrda lokalen.

Etapp 2

Anskaffande av bord och stolar

I första hand anskaffas ett mindre antal för att möjliggöra nödvändiga sammanträden. (Hittills har dessa skett mycket primitivt).

K A L L E L S E

Lördagen den 7 april 1973 med början kl 18.00 håller estlandssvenska föreningen SVENSKA ODLINGENS VÄNNER

Å R S M Ö T E

i City-Konditoriets lokaler, Valling. 3 B, 3 tr. (f d Hushållsskolan Margaretas lilla festvåning)

Dagordning:

1. Årsmötets öppnande
2. Val av mötesordförande och -sekreterare samt två justeringsmän
3. Redovisning för verksamhetsåret
4. Val enligt stadgarna
5. Fastställande av medlemsavgift
6. Övriga frågor

Utöver de stadgeenliga förhandlingarna visas film.

I pausen musik. Utlottning av finsk, basturökt skinka.

Avgiften kr 10:— går till kaffe och lokalhyra.

Hjärtligt välkommen!

Styrelsen för Svenska Odlingens Vänner

HEMBYGDSDAGEN hålles söndagen den 26 augusti 1973 i Björknäspaviljongen, Klinten, Värmdö.

Högtidstalare:

Biskop emeritus SVEN DANELL

GÅ SJUNGANDE FRAMÅT. Under denna titel har Katarina Hammerman samlat 377 av de mest uppskattade andliga sångerna, som sjöngs i vår forna hembygd och som då ingick i olika sångböcker. Boken är utgiven på eget förlag, Björkö, med förhoppningen att den måtte bli till glädje och välsignelse.

Etapp 3

Ev. flyttning av innerväggarna (ej kompakta) Ändring av lokalens inre får ske med hänsyn till det överskottsutrymme som kvarstår efter arkivaliernas placering + marginal för morgondagen.

Styrelsen hoppas, att vår nu hyrda arkiv- och samlingslokal skall infria den första målsättningen.

Nästa steg i vår målsättning är en önskedröm:

— Ett eget hus —

För styrelsen för
SVENSKA ODLINGENS VÄNNER
Hugo Mickelin

Styrelsen för SVENSKA ODLINGENS VÄNNER (SOV) vädjar till estlandssvenskar och deras gynnare om ekonomiskt bidrag för att i första hand kunna iordningställa föreningens nya arkiv- och samlingslokal vid Vikingagatan 25, Stockholm.

Bidragen — små eller stora — motses med tacksamhet över *postgiro* 3 5 1 3 1 1 - 6, tillhörande

Ange på talongen att gåvan avser arkivlokalen.

Kulturföreningen
SVENSKA ODLINGENS VÄNNER
Stockholm

Båndomstien

Ja minns han fagor tien,
tå allt var vålde stort;
å kund ja än få si'en,
håla skulld ja rät ha gjord?

Tä fagor mårja våre
mä sina fagor so!
Så mike kutra orre,
så fagort göcken go!

Om måren daningstien
håla ljuder herd ja tå,
tå boskan gick ör bien
å far min gick ut så!

Huft opp från åleskåtan
ja herd grantålkens prat,
å många gång fram Nåtan
ja herd "Krät-krät krat-krat".

Hå fagror var änt skoen
e sina ljusgren färg!
Så fagort svalla roen,
allt blomskast, dal å berg.

Å gick ja ut längs Stråte,*
oxkern sjongd så gällt.
Han sjongd tär hela nåte
färe sina bru så snällt.

Dikter

av

Mats Ekman

Ätsve Mats
1865–1934

Hån fagor Harbo vike
å Pårsmo rännalns fall!
E vike spåla sike,
ver rännalns gick ja vall.

Tär herd ja lårkjar sjonga,
tår drillla daen gärm.
Svartstårona mä onga
tär vistast mångan svärm.

Man bäst å derast minne,
som ja änt bort kan glaim,
å mor mä sitt go sinne
å mina båndomshaim.

* En vägsträcka mellan Ätsve och Rickul herrgård

Träldomstien

Ve had små vallpojkar;
tä tralldra små laikar,
vor glaror hâtes mâre
å valla gutt fåre.

Vänn grann had vallflickar;
târ had änt tendstickar,
gjord flintaild e buskar,
steift tuflar å steift fiskar.

Vårt hov had stor joner,
vallhundar å täithoner.
Hos karjasn täitt präftet.
Vårt hov var tâ mäftet.

Ga ampman regära,
all man mot giva ära;
han skällst å han skria,
hlo fålke som kria.

Hail velde gjord gången,
var telsatt som fången,
hoggd ris å kerd värke,
gick såndan te kärke.

Våra Helga å vänn Ada*
mot brait e hos gjarda,
mä ådre brait torva
å harv mä träharva.

Håra bon mä sitt kria
mot läss te hos ria.
Tâ trusko tâ nåte,
supo vin mä sinkmåte.

Hos herre mä sin fruar
tä levd e fin stuar;
tä egd tâ hån ära,
kund skriv mä gåsfära.

Hos herre vor stoltor,
mot fålke rät kåldor;
tâ han kam när om de,
mot mitsa e hände.

Villd man få fri-love,
så mot man te hove;
om man villd språk mä'en,
så skulld man fårst be'en.

Hos fruana vor hauar,
hufärdast som fauar;
târ banna sin medor
å skoa ätt stor hedor.

Kordpika var fagor,
karekälnge var magor,
Keks-Eva var aldrat,
ga ämand var baldrat.

Änt vaska'a, änt koka'a,
jamt gick'a å snoka;
hån list e all norkar.
Han tien bränst porkar.

* Mats' farföräldrar lär ha hetat så.

Åh, kära lihl Mare,
hank ha du rät vare?
Tu ä skära än rosa
å kära än hosa.

Om ja änt te märkor,
mitt härta tâ värkor,
man som ja te sior
änt härta mair svior.

Ha ingen sett Mare,
håt ha'a nö fare?
Änt får ja mair si'a.
Hank ska jag få nia?

Här ä no Kare-Lisa,
som sjongor hån visa:
"Tu är ätt mitt sinne,
te har ja e minne."

Nö komor Vask-Male.
Hån ä go, man tâ fale,
har live ör mode,
änt vait'a hem gjord'e.

Hån älska mång pojke,
all pojka villd laike.
Var sålv e sa ræ —
nö har'a skam å'e.

Man si nö stuflicka
hån träffa bäst licka.
Hån tjanar e stue
å får våra herrns brue.

Ja tä(i)nkör Keks-Mina
hån hålldor se fina,
har skjorta gutt vaska
å fem rubol e sitaska.

Hosflickana

Å seta lihl Eva,
Ges lät nö hån läva!
Tu våra bäst mänske,
te damp jä all svenske.

Snart få vi tole ti,
tâ all pojka gå fri.
All fårst blior tu bru,
får krans opa titt hu.

Tâ får du små siner,
allorsa mä hoit skiner;
somt ä mä små flickar.
All su om tin kickar.

Galtiens bruker å troar

Tå ja än lihlan pojke var,
levd fålke niamod.
Ja so hus mor, ja so hus far,
ja herd hus storfar gjord.

A'vånte var en deran ti,
allt skulld tå våra stillt.
Gärm håhlean dänn å ras å skri
kund jölfräjde bli spillt.

Fårr måresroan än var fram,
skulld jölbasta rai ruk.
Bli seint mä aildas, he var skam,
får he var gamoļt bruk.

Jöllaudan fikst e basta gås,
såss än man mot skri "aj!"
He är en da, tå all man hlås;
tå hlosts än skinka svai.

Jöllaudan båkast tu hlas bre.
Fråm sörtbre gjorst en galt,
som vintorn vaftast ute se
å jöle lo opa salt.

Tå våre kriaana hlåfst ut,
tost galtn fram ör se,
dailst ut åt kudo, ox å stut:
jölbre gav kria fre.

Får finstorna sattst koilde luk,
än ramt änt skulld skoa in.
He var allstäl eitt gamoļt bruk,
he har ja e mitt minn.

Tu ljust e ringa litost bränn;
tåm skulld bränn nåte ut.
Om noaļ hlokna — var får en
he åre läva slut.

Må boss å haln å tåtalhai
man had ain toļe tro:
Kast opp — om mike hengjand bli,
bli somarn skerde go.

Fråm porkspitor små korser gjorst,
som spännst e klugga in:
gärm korse sast än leitt änt torst
krup ute huse in.

"Leitt är jölnåte mike tel,"
sa tikoļ dad å nann.
"Fråm leitt kan fåas ogjorst eļ
jussom fråm åvat grann."

Eitt språkast jölkoilde än om:
än dor kåst åt basta ferst,
tå undebiggjare tit kom,
fast tå änt sonst å herst.

Han välaiken som jöle var,
såss skulld hail vintorn bli;
he språka håtes jöl min far,
he minns ja hail min ti.

Som fårstdaen blior januar,
såss trod tå lånds å stads,
som anandaen februar,
som tredaen blior mats.

Blest neårsnåte håhle vär,
som skåka ute skon,
kam somarn mike fruft å bär,
å he gjord fräjde åt bon.

*

Ain gamļa migg demd än ain jutt,
som mä no går te tarv:
"Om noen dampar, ska du spött,
tå kan he änt te darv."

He känns no mä hems tong ä lai,
he kan ja fåre de lær:
allt som'en sior, brukar'n sai
än'e ä båttra än'e är.

Ja had en somar tu frisk svin,
å allt var väl e la.
Ga Tåtza sa: "Tin svin tåm skin,"
tå hån var hit en da.

Nö bårja galtn råhl å ras,
stålft itamålde om.
— Tu troor visst än ja går spas?
Naj, änt är ja så dom!

Å hus'e sja mä gilta gick?
— Hån bårja ita muld.
Änt ara rå än ta å stick,
får' dom had tappa huld.

Ain gång beitt ja e gjarda stom,
å ga Liso gick färbi.
Nö bärja'a gista stå damp om
min får — å ska du si!

Sju tackar fingo sår om mun,
tår kund änt ita hai.
Svart romboĴn bait ga Jockos hunn,
å han gick ätterst dai.

Ja had go kudor, målĴ å smer
än he sto opp e tak;
räft haim te bruk å bort te fer,
å allt hade goan smak.

Tätt tatorskälnge kam en da
å beittst eitt kårter grädd,
var ja, "ga domma", sta å sa:
"Ja har änt inga grädd."

Nö gick'a ut å nuna småt:
"Tu ska få angor de;
fråm målĴ å grädd tu får änt bråt
mair än du gav åt me."

Å nö! Allt dråmbat ska du si,
håla'e nö skulld sta bli å!
— Ga Brika bärja sålv se di,
änt drupan kund ja få.

Ga Stjanas jöre sullna opp,
hån spjanast än'e stank.
Te sta gå när'a var änt hopp,
te målĴ'a inga tank!

Trar kudona gov no sin dail,
som dor had bruka målĴ,
man målĴke fick en fåtjan fail,
bli hlepat jussom sjålĴ.

Ja gick sja te en kĴokan man,
som no mot träll visst bot.
Han gav me ain djävöĴstann —
he var ain toĴe rot.

Fårst broa'en rote te små grin,
lad fem kon salt än tel;
såss lad'n halpatne e vin
å halpatne e el.

Tå Stjana sitt had drucke ör,
såss ladst'a gista ner.
Hån fick nö åtor båtort jör,
gav målĴ som fårr å smer.

Mä Brika to'e änt hälldor mot
så valde långan ti.
— All sotar håva sina bot:
hån lit snart å te di.

Flickana å piana

Här ä flickor, här ä piar,
här ä Lisar å Mariar,
här ä Tior, här ä Annar,
Här ä Katjar å Johannar.

Piana e Ormse fedar
ära allar ain vis kĴedar,
flickana e Noka fedar
ära e mång färgar kĴedar.

Pia ä no fråm sa hläfte,
man hån känns nö ör e dräfte:
svartan kjohl å ljusblå jacka;
få tupp håva dor e nacka.

Flickas dräfte bär hail värld;
ingart märke kan ja lär de,
än du särskilt flicka kändor —
hån ä kĴed som e all ländor.

Pia laupor, hände bindor,
pias armen är änt stindor,
pia vävor e vävaställe;
våra pi ä no reinfälle.

Flicka hån kan saum å båka,
flicka vill lär kok å småka.
Ain flick går e svensk hegskoĴa,
ara går e stads saumskoĴa.

Snart få svenske lård husmorar,
tå his små nö li bli storar;
he ä just som ve ha enska
te få visdom hit e svenska.

Bättra feda får tå fåĴke,
bättra smak ve få e målĴke;
lärda husmor bättra stilldor,
lärda husmor ringa spilldor.

Ve ä bakätt här e värld:
ongdom skind de nö å lär de!
Maira ljus hitt fåĴke tarvar,
svenske vila änt bli hlarvar.

Kadakasaks

Kadakasaks fick värk e lære
all färst viko opa ni åre.
Han tä(i)nkt: "Hitt är åt me enska
visst fär he än ja småd svenska."

Han lad vin å salt e pusan
å sjau ner ive Tälke musan;
han band skällar unde lokan,
kerd te Naiva te en kļokan.

Han kerd lite än e sonna,
fårrän'en kam te kļokmans dåнна;
han gick in å kļaga pina.
Kļokman fråa: "On sul viina?"

Kļokman to mot salte å vine
å gjord ärand bort te skrine.
Han hållt vine ör e måte. —
Tär var märft som mitt e nåte.

Han hlo vatn e sa flaska
å stack ner'a ute taska.
Han hållt glase unde näsa
å hållt tel te låt å läsa.

Kadakasaks blai vålde glaror;
han to unde-endan baror.
Kļokman smord mä trollalåka,
kadakasaks torst grall änt småka.

Han blai vistor te Kopp-Malla.
Han herd fail å ment kopp balla.
Hån levd sticke ut frām bien;
Saks lai tit te middastien.

Malla satt å skära hona;
Kadakasaksas lære bona.
"Mänskja, gå nö bråt aild basta,
än ja lior haim te fasta!"

Basta had så hauan loa,
kadakasaks had gutt te boa.
Saksas kroppen, som var faitor,
blai nö snart omilda haitor.

Saks fråa nö: "Håla kustar hone,
elldor ska jag giva åt bon'e?"
"Prisn han ä fem mark hone.
Ja givor sälv te koild åt bon'e."

Malla to å ställt mašina
å gav en knäks e lemmens bina;
man tā mašina nö knäksa,
så blai Saksas läva än bāksa.

Han rais opp å hlo mä filta:
"Ja vill vis de, banna gilta!
Hitt ä lene — fem mark hone,
om du vill, kļag in fär bon'e.

Ja har värken in e lære,
å tu koppar tär e håre!
Ingan fläck har man ja kļaina
än han fläcken milla baina.

Om tu fan änt bättra koppar,
ting änt fälke hit få loppar!
Ja ska skriv'e te mång veldar,
än dor här ä tåras geldar."

Tå'en nö kam in åt stue,
så gick svåle ut ör hue.
Han fick kļart än'en had blive bria
å bärja tä(i)nke åt rät sia:

"Svensker ä dor no e värde;
allt som du vill, kuna svenske lär de.
Inga tisk ja maira språkar;
tiske, ase ita kråkar!"

Ongdomsminnena

Lits hus ain här står å sjongor
om sin man tā han var ongor,
hus'n kaffa, hus'n dansa
å tā'en såndan hade ni vamsa.

Han var starkor, han var snälldor,
ilakator var'n änt hälldor.
Han to späl'n unde armen,
härta kļappa ute barmen.

Koilde bruka'en gå åt bien,
tikol fick ja mä tā si'en.
Han kam hit, staiv opp mot trappa.
Hus han änt opa dåнна kļappa!

Å änt glaimor ja hån nåte,
tå'en stack musan ör vä(i)ggesåte
å sja språka fartgärm vä(i)gge
å ba me känn ut ätt skä(i)gge.

Ain gång blai ja just årädda:
toke villd mä me e bädda;
man som ja lai spjan mä fota
no blai pojksens failn bota.

Han kam baket in åt stue,
spjanas satt än kļart e hue:
he var baket vålde lenge
e(i)sket gick'en krok om senge.

En präst kerd ut åt skoen,
han gick åt skoen skjut,
han gick åt Gambes moen;
tär herd'n varga tjut.

Han villd så gjant si varga,
han villd skjut varga ner.
En skjus han had fram Harga,
som skulld hans skiner ker.

Tä kerd åt Kändors kärre.
Tär var dor vargar no;
tär skaina harbons märre
så langt som aua so.

Han skjaut en varg e sia,
han do änt auablick.
Nö sattst'n ner å bia
å bärja ätterst nick.

Han sa: "Nö är'n deor,
å nö ä skine mitt."
Han grinar å han leor:
"Ja är en goan skitt.

Här får ja fagra lä(i)nge
å stora vargskinntask
å tä(i)cke eve senge,
å frua får mä kask."

Han skulld nö gå snio skine
å staiv fram tua opp,
man nö kom varengs sine
å bärja tjut å rop.

Nö kam dor träte gråor,
å prästn skräft se å;
han hlo se reor, blåor,
å baina bor änt stå.

Prästn

e

vargskall

Han kļaiv nö opp e bärkja,
ör gate draup en lort.
Han längta haim te kärkja
å banna vargskjut bort.

En varg han bļest gärm näsa
å tändre barar dro.
Nö bärja prästn læsa
å be om starka tro.

Han los e Mosebekre
om Abraham å Lot
åt ute konongsbekre
om David å Nabot.

Man varga herd änt orde,
färsto änt ingeting;
tä lupu opa jorde
å sattst nö ner te ring.

Vänn präst han satt å darra,
han tä(i)nkt nö hit å tit;
han herd hus varga norra
å visst än'en var te trit.

Han strauk om mun å näsa
å satt sin händor hop.
Han bärja åtor læsa
om vigsel å om dop.

Han tä(i)nkt: "Ja vill fräst pistla,
kanske he gär krutloft."
Han los nö Jude-pistln,
han los stort skarft å groft.

Nö bärja varga räddas
å bärja strai se ut,
å nö kam Dersko skrädarn
å bärja frå ätt skjut.

"Go man, frå grall änt ätt'e,
he är eitt sinda kall!
Han som änt vill tapp väte,
han går änt e vargskall.

Som kråka mot ja site,
änt hälldor torst ja nick.
Tri doa ha ja änt ite,
änt hälldor fåe drick.

Ja tappa prädiksrocken,
stor knin å bissa bļai.
Stor knin ja lånt å kocken,
å bissa var fram Paj.

Tå fä(i)gga nö e bia
få her hus ja ha kerd,
tå räknas ja te kria
å änt te själaherd.

Tå fers ja å he sköre,
tär som färr Brika sto;
tätt Stiana mä böre,
så fers ja å en lo.

Han som en präst vill vara,
han ska änt ränn å skjut.
He ä ain sinda snara."
Å nö ä sången slut.

Får morar

Ain gång var dor får ga morar,
boar å e(i)ns vor dor nästan storar.
Ara fäte, inga kriar,
gick å lapp e gårdar å biar.

Ara rik mä många kudo
kena smer å ot jamt puto;
hån levd fagort mä sin dailar
å visst inganti om failar.

Hån färsto no gutt te vaft se
å visst bot mot trolldomsmafte:
salt e grua, kors ive fate —
elldor krapša'a bak e gate.

Laudan satt'a just å kena.
Mä he sa kam Trollkna-Lena.
Spratt'a opp å villd gaim kena,
man hån grina ive hena.

Hena flakra milla baina —
känstavorsendan mitt e graina!
Gräddn spruta ut om gålve,
å en sput gick unde holve.

"Aj-aj-aj, min bakend svior!
kom nö hjälp, om tu har tior!"
Ara bärja dräa ut'n —
he var jussom kuda å stutn.

Brolaslaiken

Männe fria jamt nimåna,
tå trod he: tå trivas båna.
Ingen villd hait gomma å gommen,
båtra to'a båne e fammen.

Line var nö gåle svinga,
nö kund pika gå bet ringa.
Brue mot nö sank ull-lockar,
gåra hankol, gåra sockar.

Åldorman gav all sterst skä(i)nken,
satt all hegst opa bakbä(i)nken.
Brukoman had go! skinnbixar,
kätthackare go hoiss ixar.

Åldormansa had hån ära,
än'a satt hegst å heitt ginfåra.
Brue satt braiver mä krona,
tjue taft å fär e hona.

Tärätt sot jamt får brupikar.
Tår vor hletar jussom ikar.
He var fagort som dor dansa:
fota gingo å hue glansa.

En var tår som heitt brulaiarn.
Han var riftet nittast gaiarn;
han drack e! å vin som målke,
å hållt mårro gutt fåre fålke.

Kockmorana had ni luar,
mottåvare ni, go! skuar.
Villast var fåre me fridrickarn:
han heitt oxn å gavst åt stickarn.

Brukompjkar å brupikar
kerd å stålft e gropar å dikar.
Flickana hoja å pojka tralldra,
pitsa blåxa å skållana skålldra.

Åh — p!aggdansarn är onåmdor,
jussom han skulld våra skåmdor,
han som just var nittast pojken:
dansa p!agge ut ått laiken.

Ga Häj

Åh, håla man ga Häj änt var,
fast'n no var ingens far!
Hank'en gick å vanka e värde,
kam'en jamt opa olicksfärde.

Ain gång gick ga Häj te Tälke
mä stor skä(i)gge ner te bälte.
Som'en kam te Tälke grinde,
tär sto tälkemor mä binde.

Tälkefar kam just ör basta,
Han to halåka opp å kasta.
Halåka to opa Häjas haşn
å han skria: "Tu ga asn!"

Ja vait no hankätt tu går å rändor:
tin ga lust ätt miggana brändor.
No vait ja håla tu ska få,
än du ska tär haim bäre stå."

"Kära far", bärja Häj sja be,
"lät me härätt nö få fre!
Änt ha ja mä era rasa,
fast ja no mä Anna spasa."

Ain gång gick ga Häj te hove,
stamma å dampa om Tåmas keksrove.
Tär had'n sitt så mike kätt:
"E-eitt f-få t-tri fjör fem stor spätt."

Ain gång gick ga Häj opa snugg;
kätt å bre fick'en tugg.
Sja kupa båra skä(i)gge —
båna lo åt skuggan opa vä(i)gge.

Ain gång los ga Häj te borde,
hela tien stamma'en opa orde:
"Du-du-du som givor mat!"
— Sålvor skoa'en e tomt fat.

Ain gång gick ga Häj te Harga.
Mitt opa Vae met'n varga.
Sja ränd'n in te Harbo Draiar, n,
räddor å reor som eitt svaijan.

Ain gång gick ga Häj te sjos,
sja to'en oreta kos.
Te Finlånd skulld'n gå,
opa Holmbo Nigronn fick'en stå.

Ongmans läva

Ongmans läva ä allti rolet,
sällan e tien är'e dålet.
Gļaror sins dor mångan ongan,
ingen enda sins dor tongan.

Späl å dans å ränn om bia
ä te fräjd åt pojka flia,
änt site haim å nick å sova;
hlickor vila änt flückana häva.

Tä som ära gļaror å eror,
ära färe all flückana kärör.
Kļäm om live å njup e kicka —
gutt färe hä(i)lsa å fräjd färe flücka.

Kråka kraxa

Andors å Kristian gingo opa skrill,
Anna å Eva gingo opa still.
Mare å Kärste sto å språka;
mä he sa kam fluang kråka.

Kråka kraxa: Krax-krax-krax!
Mare stakļa eitt ste tebaks.
Kärste sa: "Tu är eitt narr,
färe all kråkana bäre du darr."

Eriks-Mare

E vänn bi ä dor mike piar.
Håtes ain väntar sin friar,
allar vänt dor ätt giftas
å läta kroppen få riftas.

Eriks-Mare had bäst härta,
frälst mångan ör smärta.
Hån sjongor än'e kļingar,
pojkas lusta framtvingar.

Hån har mä gutt reda
te kok å småka feda,
värm välng å kok grait,
ita gutt å våra fait.

Hån vaskar å hån kokar,
hån har go blaut knokar;
hån raior gutt håre
å skäms änt fär'bar låre.

Mare gļaimor änt han tien,
tå'a fårst gick åt bien.
Mare träffa sin kärast;
hån sålv var all skärast.

Mot all små bis flückana
had Mare all sterst kickana,
Mare had stor, grov lår,
Mare had gutt blutt håre.

Bånvaftarns lene

Höbring

Namne Höbring har en bi.
Här ha ja levd rät en ti,
här ha ja nö mång år luska;
ingan man ha än me fuska.

Skoļa ä här mitt e bien.
Här ges lärdom får listien;
han som här har hu å tankar,
han klokdömar åt se sankar.

Skola sterar A. å V.,
anan lärarn E. å B.
å lihl fröken ä ja tre,
lärarinna D. å B.

Trä- å steingårda vis, än ta
håva jorde såd å planta.
Tär som jorde står å kikar,
gräva höbringe djup dikar.

Tjue man som kallas bon,
tä så ro å tä så kon,
tä så häit å tä så lin,
tä hålld kudor å väx svin.

Norstäl brukas mä grensakor,
tär ä välngen änt så hlakor;
bet å gurk får man e disken,
änt ä man mä torr, salt fisken.

Morar ä dor riftet många,
nora stakat, nora långa.
Mora hån ska kok å båka,
sket om båna å får våka.

Mor hån får änt spåra meda,
hån ska såndan mä kok feda,
hån ska ställ mä fålk å kriar,
henars arbet har mång siar.

Söderbiggja

Söderbiggja vill ja näm
mä sin gårdar å sin män.
Nilsas Nilsson fårst e esta,
tärätt tiaror allor e västa.

Graisn elldor Besterman
he ä Nilssons all nemst grann.
Han biggd se ver Lindos Hue,
tär har'n grunde å tär har'n stue.

Lite åt västsonna sia
komor Långorbackens smia.
Toffer, ausunikes smen,
han har främand tär mä skreen.

Nisto elldor Söderlund
han har båt å han har grund,
han har stu som jamt står ni,
står e årer hundrati.

Kåppoļn elldor Vesterbom
— hus man sajor allt en dom —
han biggd se ver Lindos broe
å lävor än e gamoļ troe.

Sävorsn ver Lukslaggs dike,
Koinberg, som fick länd frām rike —
undor hank han man ha lärd'e
som'en vaiit berätt om värde!

Snickarn Strömkvist komor e järke.
He är en man som änt kan särge.
Småt-fålk har'n ringa än tiaror,
helgana rändor'n svartor å glaror.

Nö komor en som blai odefstor
— han blai tä no mä ättseftor —
nö vaiit sjongarn änt hans namn.
He ä no ain halva skam.

Gutt får han som vaftar båne,
båne å ja Gudfars låne;
bånvaftarn går opp te himoļn,
tär får'n harp å nian simmoļ.

Han får kļer så hoit som snio,
gå å laup e grenan sko.
Han får tär allt uta meda:
fagor kļer å goa feda.

Aikjar å dor, blackor, reor;
tä ve ri, tä ve ä deor.
Allt ä gull å fagor stainar:
väggjar, mörar å korstainar.

E himoļn kan änt ingen särge,
båra sjong som här e kärke.
E himoļn spålas visst mä hona,
man ja kan änt sjong hån tona.

Ales vill ja no vaft båna
— ja kan vagg mä hegor tåna —
man he goļ, som ges e hlarva,
toļe ha ja no änt tarva.

Lukslagge

Ätsvebon gjord ä(i)ngevall;
gambiggja gjord tärom skall.
Nistobon rod ut åt sjoen,
tiaror gingo reint åt skoen.

Krearn gick åt skon ätt aiken.
Fölviks-mor fick host e räiken.
Smeen sto å skua hästn,
skrädarn satt å frästa västn.

Karjas katta satt e horva.
Råttana vor opa Backas korva.
Matsas katta gnavļa käte,
bon staiv opp å gav mä späte.

Räven satt å skällt opa uddn,
hase vor opa Matsas broddn.
Hose satt all aikja färe
å gingo ut opa harv å äre.

Ptro! Nö sko ve här hålld still
å gå hä(i)ls opa gamoļ Bill,
Mickasn elldor Vesterby:
"Å Gusmären å goan ti!"

En är än ver Fallhorvs-endan,
he ä vänn, en gamļan kendan,
Musa elldor Paul Tomsson.
Han blai räkna hit fär' vänn.

Lina

Lina var nö sjoŧta år.
Lina had så krusat hår.
Lina had så bråt mä västn,
Lina skulld nö gå hlipp prästn.

Lina had rain, fagor kler,
Linas kļeninge var der.
Lina var så kļok å ärle;
ingen Lina so ogårle.

Lina var jamt gļar å lustat,
hållt jamt soļskint tår'a vistast.
Hån var hjälpsam mot tår ringa;
Lina hån färsmåd änt inga.

Lina blai mä tien stere.
Lina var så vålde vettgere;
hån gick in e svensk hegskoļa,
satt snart främst ute tä stoļa.

Lina had så mångan friar,
tä kom fram nö frām all siar.
Han all rikast bjau hån duken,
Lina villd änt girebuken.

Lina längta änt ätt man,
Lina sket' sitt hus å spann.
Lina to no ätterst man —
rikor var nö nö änt han.

Lina had no kunst e hue,
hån ferd rikedom åt stue;
Lina no färsto te spåra,
Lina vafta se färe fåra.

Lina blai mä tien rik,
Linas hus blai himmoļrik.
Tår var sāmja, tår var kärlek,
inga oro, inga smälekk.

Lihl Ida

Ja minns jamt lihl Ida,
hus hån änt fick lida.
Hån grit å hån råma,
tä fästman gick frām'a.

Hån ladst opa bä(i)nken.
"Hitt ä nö sterst skä(i)nken!
Min kļohl känns så trångor,
å tien blior långor.

Ta deen me stackarn,
fer me e jordbackan!
Tår som ingen mair gråtor,
tår får ja fre åtor."

Kri

Kri ä stort å allt gårs såndor:
inga bre å inga flåndor,
inga tuflar, inga fiskar —
allt ä tomt nö, källd å diskar.

Stor ä svälte, vit blior bälte,
feda kers reint te krigsfälte,
fålke itor åhl å anar.
Hållde fre! oss tien manar.

Ä(i)nkja mä bāna står å gråtor,
far å man tām få änt åtor.
"Ingen ä som mot oss leor.
Hem härätt oss kļeor, feor?"

Kāmarn är änt riftet tetor,
sukre gār änt kåhln setor;
tunn ä kļere, bort ä pļagge —
gå å frus e rime å dagge.

Vår tä kendast

Tä som hlānk langsmä vår strendor
ära mestand vår ai bendor;
eitlor ä än, som kallas hose,
tä ära visst en hailan dåse.

Noan känn ve än ute vår biar,
som ä utteta frām mång siar;
tä ära allor mång hlas män,
å noan frām dä vill ja nämm.

Allor känn ve U(i)nt å Karla.
U(i)nt vait goa bot mot sarla;
Karla gār milla bia å hlepar,
han seļ kļer å han seļ knepar.

All man kändor Andersson.
Han är änt mair inga bān;
elas är'n kļokor som en präst,
man åt märre kallar'n häst.

All man kändor Gineman,
håtes migg å håtes man.
Han ä man te läsa å be,
tä'en komor hit å himļar se.

Ätt som'en jamt vill ita gutt,
så komor'n hit tä bre ä blutt;
tä dor ä kakobre opa borde,
tä färklarar'n färe oss orde.

En ä dor än som ve koma ehoare,
en som lävor tår bak e Soare,
han som står å kampar e smia
å som gār all hoissast lia.

Troe

(Fårretien å nöfærtien.)

Fårretiens bruk å lära
gläims nö bort mä allt sitt go,
he som fårr sto huft e ära,
he som gav åt härta ro.

All tä ni aft änt om prästn,
han som fårr var heliast man.
Lärjunga färaft nö mästarn,
vila änt her tole namm.

Kärkja duor änt fär tora,
prästn änt fär sina form,
Luttors samling kall dä "hora",
prästn hålld dä te en orm.

Allt som gärs e kappol å kärke,
kall tä ni "eitt sinda själk";
bort te helvetes eildsvärke
däms nö kärkja mä sitt fålk.

E hån boke mest man sjongor.
som ga Smith ha flia hop.
Sprutt å skri å språk e tongor
håva pingste te opprop.

Ain gång ute bibolsstunde
vor dä mång parti tehop.
Biboln ärd dä opp te grunde,
stri sto huft om tro å dop.

En baptist han sa: "Ja fälgor
allt som står e biboln satt."
Adventiste sa: "Tu dälgor
håti Jesus hållt sabbat."

En lut'ran villd språk terätas,
hankfär båna depas små;
pingste bärja grall änt trätas,
tä bärja sjong än'en fick låt å.

Tå Gudfar vill språk mä fålke,
brukar'n jamt eitt främand språk.
Tå få pingste våra tålker.
— No sko tä få hue bråk!

Gamolt å nit

Lits en gamlan som här sjongor:
"Ah, om ja ha vare ongor,
no skulld ja ha lärd me maira,
si mä aua, her mä aera.

Änt skulld ja ha gæe lias
tä som gå å språk å hias,
än vårt fålk änt skolas tarva:
"Ve ha fårr jä ärd å harva.

Tä koma mä sin ni visar,
bju sitt kram fär stor, hau prisar.
Hank sko ve tä penga täva,
som tä herre vila häva?

Gæe tä mä sin jordlodar
tit som dor ä bätra jordar;
tär ä fålke lite rika.
tär kan jorde bli oppdika."

Ja, såss språka cittla männer,
å ja hållt dä te go vänner,
man nö står ja här e träcken,
fota svartor jussom kä (i)cken.

Å all tä som trod ni lära,
bli nö främ mång siar ära,
håva allor bätra kriar,
triskemašin ver sin riar.

Allor tä som bärja gräva,
bärja gista bätra läva,
gjard å grund hlapp fri främ sjuka.
Nö går arbete mä mjuka.

Si, hus täras gjard nö växar:
axena tåm likon käxar!
Främ tä männe hers mång saiar,
än dä nö få maira fraiar.

Allor tä som fälgd mä tien,
ära evrast männe e bien;
tä som gå mä stivlar ä utspordor —
"skumänne" bli narr å-gjordor.

Eitt tack

Vårt Aibolånd ver Eistlånds strånd
mä mike fagran, hoitan sånd.
Fem aiar lige utafär,
som mä te Aibolånde her.
Här språkas gamol svenska än,
som ve ha ärvd främ gałtiens män;
vårt svenska språk oss stoltor gär.
Än Svea våra mor mä är,
än Svea räcker varma händ
hit ut te vårt arm Aibolånd.

Så kärleksfullt våra Mor ha tä(i)nkt
å mångart bibliotek oss skä(i)nkt.
Vårt Bärkjäs he sterst å bäst.
Här lige ve ver Sveas borst,
här när ve oss mä Sveas målåk
å väx te gutt å kloft, starft fålk.
Ve bord färenas allehop
å tusand tack te Svea rop,
som oss ha gjord så mike gutt
å skriva framåt e vånn lutt.

No ha ve mike ut fåe si,
no ha vårt språk här fåe li.
Te hælþ mä oss kam stor värdscri
å skåka oss främ risse fri.
Nö skoł ve mä vårt modersmål,
vånn soldat får änt mair riss-kål.
Opp svenske allor, si e si,
tä ära ve å bli ve fri!

Festn

Ve tä(i)nkt å ve språka än ve skuld fli fest.
Da är'e han daen å nö är'e bäst.

Kom, låt oss fräjdias, nö ära ve ong!
All flickar å pojkar nö kome opa sjong!

Ne gift, som ära niftor å håva färstånd,
kome mä opa festn, oppbigge vårt lånd!

Kome sjong opa he måle, som mor ha oss lärt
e fädorneslände, som är oss så kårt!

Kom sjong om våra frihait, som Gud åt oss skä(i)nkt,
som lo unde risse nergräve å drä(i)nkt,

tå hos herre dansa å trampa mä fräjd
opa bondfålkes nacka, som lo undebajd.

Nö sjong ve så fri jussom föla e skon,
nö ära änt hos herre hegre än bon.

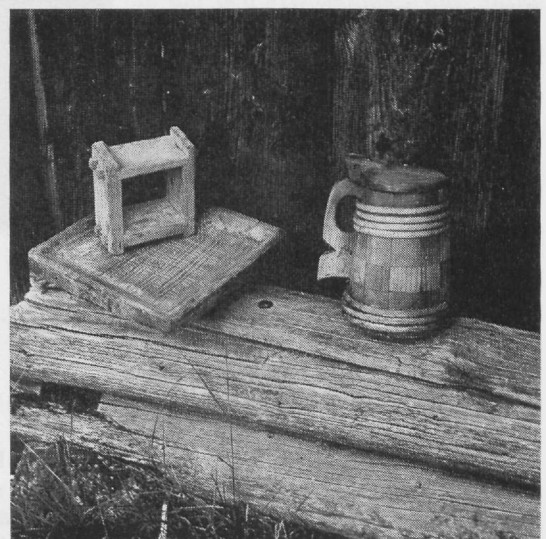
Främ träldomen ära ve lenget nö fri
å hopas å glädjas åt en ljusa ti.

Sjoman Hans

Hans är duftean man te segoł,
vattne rukor som eitt megoł.
Segle dräor'n opp e maste,
ner ver knapen gär'n fast'e.

Sålvor sätts'n bak e stere,
sitor tär å passar väre.
Skote har'n e hegor hände.
Skoa, nö sterar'n mitt mot lände!

Draimar å minner

Bak aera ja rivor,
tå ja hitt skrivar,
man ja kan änt låt'e.
Ja glaimor änt nåte,

tå ja fick ni dina
å lapp fråm hån pina
te lige e bose
å jamt draim om hose.

E Esta Hosskolagge
tår är en lihlan gård.
Tår neitt ja båndoms plagge,
tår gick min far å ård.

Å mina mor så präfte,
så arbetsam å go
gick tår e galtiens dräfte,
had raina, kristna tro.

Tår to ja min fårst steer,
tår lård ja fårst saj "nann",
tår levd ja mä min breor,
tår växt ja opp te man.

Ja var e åttand åre,
tå bårja ja gå vall
mä boskan å mä fåre
å tralldra: trall-lall-lall.

Fjör somar had ja valla,
å nö var ja elv år.
Ja blai te skoļa kalla,
ja minns he jussom går.

Ja gick e Höbring skoļa,
tår gjorst ain skrift får' me,
tår sot ve ute stoļa
å lård skriv abc.

Å årena tåm lupo
e tien, som änt står.
Ja visst änt håt dom krupo —
snart var ja sjötta år.

Å ute auṭand åre
tå hlapp ja prästn fri,
å gista hån sa våre
gick ja te nia bi.

Tår var ja ä(i)nge-vaftar;
tår levd ja e ain hitt.
Te me kam håtes aftar
min vän, som tår var skitt.

Man som ja fick dina,
blivo draima mike fina.
Nö sior ja änglar
— får harvar å svänglar —

ong flïcker å bruar,
glätt fålk e fin stuar,
gullringar å pengar
å "blomskande ängar".

Mats Ekmans liv

Tårfråm kam ja te hove
å gick en somar vall,
å heste had ja love
te få bli tår mä all.

Ja valla femta somar,
å nö var hä(i)lsa å,
å taskana vor tomar.
Ja hållt ain nia rå.

Nö ligor ja baror
å ä måren så glaror;
ja ligor så stilldor,
å ingstål ja skrilldor.

Tack vare te jänta,
som bar än du flänta
mä berda opa nackan
hit tel me, ga stackarn.

Ges doar te give
å lick här e live
te läva ute ro
å välsigna titt bo!

Ja kerd nö ut åt bia,
keft hlippar opp å skinn.
He gick åt judes sia
te plus, som ja skulld vinn.

Nö kam en, som såld skaiar.
Ja gick åt han te dräng.
Ve kerd no gärm mång aiar
man vunno lite päng.

Nö gick ja te nåtvaftar
opa vårt ai stor hov.
Tit gick ja håtes aftar,
hållt vaft tā fålke sov.

Nö bårja värdscri bulldor,
mång rike bårja ras.
Nö var go-tien fulldor,
allt hlost te smol å kras.

Ja had så lite varor,
he sa had inga fre;
ja var snart nästan baror,
å lite var mitt bre.

Få man kom nö fråm Gamben
en måre in te me.
Tå sa: "Kom nö te vån-be,
tår kan du tjan titt bre!"

Ja gick som ja blai kalla
te Gamben, vån grannbi.
Sex somar had ja valla,
nö var ja åtor fri.

Nö går ja å bår postn,
ja tarvas änt mair vall;
e skolhuse mä kostn
he ä sja nö mitt kall.

Livsklocka hlår snart sjutte,
allt känns så kallt å villt,
å baina ä halvrote,
tåm gåra båra illt.

Ingenjör Herbert Sundin, Stockholm, fyller 80 år den 30 mars. Han besökte Runö åren 1938 och 1939 och tillhör numera runöbornas förening, där han bl a medverkat med visningar av sitt bildmaterial från Runöbesöken.

Rågöbornas danslag

ordnade lördagen den 3 februari till fest för släkt och vänner i Kärrtorps medborgarhus.

Klockan 18.00, då porten öppnades, hade flinka flickor och fruar dukat kaffebord med hembakad sockerkaka och annat gott, så det var bara att bänka sig.

När Torsten Ericsson hälsat alla välkomna, var det dags för dagens första programpunkt, som den yngsta generationen stod för. De hade på egen hand satt ihop en pjäs: "Vägen som inte blev . . .". Den handlade om skogens invånare, som höll på att förlora sin skog, sitt hem, men med en liten häxbrygd klarades situationen upp och alla blev sams till slut.

Medverkande var:

Troll: Agneta Stahl, Tomas Österdahl, Anette Österdahl.

Älvor: Lena Enggrön, Lena Stahl, Monica Stahl.

Häxa: Ann Hausmann.

Skogsdirektörer: Mikael Hausmann, Peter Rönnerberg.

Dessutom deltog några småfåglar i bakgrunden.

Deltagarna som var mellan 6 och 18 år, spelade med liv och lust. Vi får hoppas att det blir flera pjäser i framtiden.

Mycket uppskattad blev också nästa punkt på programmet. Peter Rönnerberg spelade 4 gitarrsolon. Han började med Nocturn av E. Taube och avslutade med en egen komposition, Soleares; han spelade både skickligt och med inlevelse.

Nu var det dags för kaffetåren. Serveringen gick undan och stämningen var glad, när pigga folkdansare ilade mellan borden med sina kaffekannor.

Klockan 20.00 kom Tomas Funck med medhjälpare och roade de yngsta i en halvtimme; sen var det dags för den ledigare samvaron. Borden ställdes åt sidan och 2 medlemmar ur Agas dragspelsklubb spelade upp till dans.

Under tiden hade Karin Ericsson med medhjälpare sålt slut på lotterna och det blev dragning och många fina vinster.

Hjalmar Stahl passade även på att berätta om "kvinnmässa" som ju inföll den 2:dra februari.

Danslaget gjorde även sitt som sig bör, för vad vore väl en rågöfest utan rågödanser och spelmän.

På besök hos syster och yngre släktingar i Estland 1967.

Hans Mickelin 75 år

Den 6 mars var det Hans Mickelins tur att fira sin 75-årsdag. "Gärdesn" från Sviby på Ormsö, som redan i slutet av första världskriget kom i beröring med de flesta estlandssvenskar och med resande rikssvenskar samt Hapsal- och wiekbor i allmänhet, har jubilerat. Det var "serviceyrket" — ställningen som skeppare på trafikbåten mellan hemön och "estlandssvenskarnas stad" Hapsal — som gav kontakten med landsmän och långväga-resenärer.

Hans Mickelin utexaminerades från den första estlandssvenska skepparkursen år 1925. (Se Lars Lindströms artikel i Kustbon nr 1, 1972.) Utförlig beskrivning av jubilarens verksamhet fram till 60-årsdagen återfinns i Kustbons marsnummer 1958. (Våra läsare spar väl denna dyrgröp som heter Kustbon?)

Hans blev änkling 1967. Några månader senare, alltså först i sjuttioårsåldern behagade han sluta sin ordinarie anställning hos Stockholms Skeppsstuveri/Stockholms Transport och Bogserings AB. Under åren därefter har han tid efter annan blivit "inkallad för att ordna upp saker och ting" hos sin gamle arbetsgivare. Vid sidan om har den arbetsamme Hans alltid varit redo att ge sitt praktiska och uppskattade "handtag" till dottern, sonen och brorsonen.

Ännu finns det krut i gubben.

Läs vidare om honom i Kustbon nr 2 och 4, 1972, där Alexander Samberg återger bandade berättelser från jubilarens liv och verksamhet.

Nu på tröskeln till ålderdomen tillönskas Hans Mickelin, vår torgne prenumerant och deltagare i SOVs sammankomster, välgång och fortsatt hälsa. Släkten och de många vännerna instämmer i den hyllningen. *HM*

Man kom ifrån när och fjärran, ifrån Töreboda, Västerås, Grisslehamn, Norrtälje och många fler orter för att träffas, prata om gammalt och nytt och för att trivas tillsammans, gammal och ung.

Även några gäster utifrån var med, däribland Hugo Mickelin, ordförande i SOV. Han passade även på att säga några väl valda ord, som värmdes oss rågöbor i hjärtat.

Ute i baren basade Endel Enggrön, så man behövde varken hungra eller törsta.

Som vanligt var det svårt att skiljas och det hann bli ny dag, innan alla kom hem till sitt. *SA-n*

EFTERMÄLE

Gundel Stahl

* 16 april 1907

† 25 december 1972

En dröm och en verklighet, en stad och en läroanstalt. Som i en drömsyn ser jag nu livet där under svunna år. — Jag älskar den synen och jag älskar drömmen om den staden. Det är därför jag nu ville mäla några ord till minnet av dig — nu när du är borta för alltid. Blommor borde jag ha sänt till din sista färd, men det blev icke så. Din bortgång hade kommit så hastigt, och det var i ett annat land. Men visst önskar jag nu, när jag skriver detta, att det hade funnits där vid din sista färd också en bukett med rosor röda och vita, och jag skulle önskat hälsa till dig ifrån den tid jag älskar än . . . Så söker sig då minnen — och så bodde vi då en tid som grannar vid samma gata i den stad som var din. Sen gifte du dig och kom att bo i ett annat land och i en annan stad.

Detta var visst 1932. Så har jag på något sätt — om också på avstånd — kommit att följa Gundel Stahls livsväg genom år och öden.

1935 — då var det sommarkurser på Ormsö för estlandssvenska lärare. Som lärare vid Svenska skolan i Reval var Gundel Stahl med på kursen, där hennes far, Hjalmar Björkvall medverkade som föreläsare. År följde på år, och när livet var som bäst, har det varit möda och arbete. I svenska skolan i Reval kom Gundel att utföra ett synnerligen uppskattat arbete. Hennes kunnskap, hennes pedagogiska skicklighet och hela hennes distinkta personlighet gjorde henne väl ägnad för "en lärares många roller". De trevliga festerna på skolan, framförallt julfesterna, minns deltagarna ännu alltjämt med glädje. Gundel hade lagt

ner så mycket arbete på dem, och de var så lyckade på allt sätt.

Så följde då år av krig och landsflykt. 1943 lämnade Gundel Stahl Estland och bosatte sig i Sverige, där hon tjänstgjorde som speciallärare i Stockholm. Dödsbudet nådde oss från Helsingfors, där hon var på besök hos sina anhöriga. Sist träffade jag henne den 11 november på estlandssvenskarnas höstsamkväm i Stockholm. Jag minns så väl hur hon sjöng med i Modersmålets sång.

Gundel Stahl var tapper i sin gärning. Så minns vi henne, tapper och vänfast. Här står många med mig, och vi lyser frid över hennes minne. Mycken Frid!

Alexander Samberg

Emil Adalberth död

Före rektorn vid Birkas folkhögskola Emil Adalberth har avlidit i en ålder av 85 år.

Agronom Adalberth kom till Birkas 1924 som lärare i jordbruksämnen, samtidigt med Per Söderbäck. 1927 efterträdde han denne som rektor och stannade till 1929, då han återvände till Sverige. Han har sedan varit knuten till Önnestads lantmannaskola.

Under sina år i Estland hann han få några årgångar elever och många andra vänner. Bakom den för estlandssvenska lantmän något brydsamma skånska munarten fanns en vänlig och förtroendeingivande människa, som utan åthävor arbetade på sitt område. Han visade stort intresse även för det estlandssvenska folket, satte sig in i dess historia och främjade föreningsverksamheten. Vid särskilda tillfällen kunde han framträda med god vers i idealistisk folkhögskoleanda; några av dikterna ingår i Ekon från Österled, där flera personer från svenskbygden medverkar.

Han har även besökt vår hembygdsdag här i Sverige.

Vi ber att varmt få tacka

Gundel Stahls

gamla Estlandsvänner, som ihågkommit vår systers minne med blomsterhyllningar och inbetalningar till fonder och som visat oss vänligt deltagande i vår sorg.

Björn och Torsten Björkvall
Ingegerd Ekman

Vår älskade

Rudolf Gineman

* 4/10 1895

har i dag stilla insomnat.
Djupt sörjd och saknad.

Eskilstuna den 24 december 1972

LOVISA

Richard och Ingeborg

Elsa och Einar

Barnbarn

Barnbarnsbarn

Syster, övrig släkt och vänner

Mild och god Du alltid varit
Utan klagan smärtan bar.
Ingen vet vad Du har lidit
Nu Du vilan funnit har.
Svår är sorgen, tung att bära
Tomt det är i hemmets vrå
Men vad allt Du gav oss kära
Finns i minnet kvar ändå.
Tack för allt.

Min kära lilla Mor
vår Mormor
och Mormorsmor

Agneta Ahlström

* 6/4 1886

har i dag flyttat till sitt himmelska hem. I saknaden deltager syskon, övrig släkt och många vänner samt Filadelfiaförsamlingen, Falköping.

Falköping den 17 februari 1973

MARIA LILJA

Elin och Wales

Gunnell och Hans

Einar och Marianne

Maj-Britt

Barnbarnsbarnen

Jag har kämpat den goda kampen.

Jag har fullbordat mitt lopp.

Jag har bevarat tron.

2 Tim. 4:7

Jordfästningen ägde rum i Filadelfiakyrkan lördagen den 24 februari kl. 10.30.

Vår käre Bror
Morbror och Farbror

Alexander Koinberg

född 29/8 1898 i Rickul
död 12/1 1973 i Oskarshamn

Syskonen med familjer

Tyst och stilla var Din vandring genom livet.

Lugn och fridfull blev Din hädanfärd.

Tack för vad Du gjort och givit
Vila ljuvt, det är vår minnesgård.

Döda

Anders Appelblom, född den 23 febr. 1893 på Ormsö, avled den 5 dec. 1972 i Stockholm.

Maria Bertholm, född den 15 febr. 1904 på St. Rågö, avled den 15 jan. 1973 i Högsby.

Maria Borrman, född den 30 april 1878 i Rickul, avled den 2 dec. 1972 i Bollstanäs.

Axel Brun, född den 28 sept. 1903 på Nuckö, avled den 22 dec. 1972 i Sollentuna.

Lars Moll, född den 13 maj 1911 på Ormsö, avled den 9 jan. 1973 i Thirlmere NSV Australien.

Gundel Stahl, född Björkvall den 16 april 1907 i Pojo, Finland, avled den 25 dec. 1972 i Helsingfors, Finland.

Anders Vennberg, född den 16 april 1898 på Ormsö, avled den 18 nov. 1972 i Stockholm.

Bemärkelsedagar**95 år**

Maria Åkerblad, född Brunberg den 4 april 1878, Rickul

90 år

Gertrud Lilja, född Alström den 8 juni 1883, Ormsö

Lisa Rosalie Preide, född Molloka den 10 juni 1883, Reval

Voldemar Suurvee, född den 10 juni 1883, Reval

Kristian Brunberg, född den 26 juni 1883, Rickul

85 år

Johan Heinrich Ross, född den 19 april 1888, Reval

Johan Bäckman, född den 10 maj 1888, Ormsö

Johannes Lindqvist, född den 23 maj 1888, Rågöarna

Min älskade Make
vår käre Far
Farfar och Morfar

Lars Fagerros

* 25/2 1899

har lämnat oss i stor sorg
och saknad.

Vällingby den 16/11 1972.

KATARINA**BARN****Barnbarn****Syskon**

Övrig släkt och vänner

För den sjukdom blott är givet
är döden skönare än livet.

Vår älskade Mor
och Mormor

Lena Hallman

född 7/10 1886 i Rickul
död 24/1 1973 i Stockholm

har i dag stilla insomnat.
Sörjd och saknad.

LINDA**ALFRED och JOHANNA
Barnbarn och Barnbarnsbarn**

Far har räckt ut handen,
Mor har fattat den
På den andra stranden
Mötas de igen.

Vår kära Mor
Farmor och Mormor

Lena Sandsten

* 8/12 1875

† 28/10 1972

Har stilla insomnat.
Sörjd och saknad.

BARN**Barnbarn
Barnbarnsbarn**

Övrig släkt och vänner.

Hur skönt att i ålderns och
levnadens höst
få lägga sitt huvud till vila
och njuta den sömn, som ger ro
och tröst
och bort från skuggorna ila.

Vår Syster
Faster och Moster
Speciallärarinnan

Gundel Stahl

f. Björkvall

* 16 april 1907

† 25 december 1972

Oändligt älskad
Oändligt saknad

INGEGERD**BJÖRN****Jerker och Gunhild****Stina Desmond****Nina och Shane****TORSTEN och BERITH****Christian****Hans och Kim**

Blott en dag ett ögonblick i sänder
tills jag nått det goda land.

Jordfästningen ägde rum söndagen
den 7 januari 1973 kl. 14.00 i
Nya kapellet i Esbo, Finland.

Vår käre Far
Farfar och Morfar

Kristian Söderlund

* 25 nov. 1880

† 25 febr. 1973

AXEL och ELSA**ALFRED och BRITTA****SIGRID och DAG****ELLA och ERIK****HULDA och ROLF****HARALD och LENA****HILDEGARD och ARTHUR****ELFRIDE och ALI****Barnbarn och barnbarnsbarn
samt släkt och vänner**

När Mor gick bort, så ensam blev
din strid.

Nu, käre Far, har även Du fått
frid.

Sov gott. Ni två, som delat livets
öden;

I himlen Ni förenats efter döden.

Vår älskade Mamma
Mormor och Farmor

Lena Westerman

* 13/3 1888

har i tron på sin Frälsare stilla
insomnat.

Innerligt sörjd och saknad av oss,
syskon, släkt, vänner och
Sionförsamlingen i Norrköping.

Norrköping och Göteborg
den 19/12 1972

OLGA**DAGMAR och CORNELIUS****HOLGER****IVAR och ELLY****Barnbarn****Barnbarns barn**

När slutligt alla tidens höljen
falla,

Uti åskådning byter sig min tro
Och evighetens klara klockor kalla
Min frälsta ande till dess
sabbatsro.

Utgivarkorsband

80 år

Johannes Sandvik, född den 3 april 1893, Vippal
Maria Joon, född Mattsson den 10 april 1893, Reval
Anna Matilde Ambrosen, född Kühn den 13 april 1893,
Nargö

Anton Viberg, född den 15 april 1893, Rickul
Alexander Lindqvist, född den 23 april 1893, Rågöarna
Maria Bäckman, född Holm den 2 maj 1893, Ormsö
Johanna Lindqvist, född den 15 maj 1893, Rågöarna
Lovisa Heyman, född Björkkvist den 21 maj 1893, Rickul
Anders Söderkvist, född den 30 maj 1893, Ormsö
Maria Hammerman, född Åkerros den 12 maj 1893, Ormsö
Johan Appelblom, född den 1 juni 1893, Ormsö
Olga Johanna Strandberg, född Pent den 1 juni 1893, Runö
Tina Hallberg, född den 2 juni 1893, Rickul
Anders Vesterström, född den 21 juni 1893, Ormsö

75 år

Anders Thomsson, född den 2 april 1898, Ormsö
Willem Skönberg, född den 5 april 1898, Nuckö
Miralda Imgard Milkov, född den 6 april 1898, Reval
Edla Berg, född Vesterman den 16 april 1898, Reval
Anders Sandell, född den 19 april 1898, Ormsö
Anton Åkerblad, född den 24 april 1898, Rickul
Olga Törnebo, född Marks den 6 maj 1898, Odinsholm
Peter Ekeblad, född den 18 maj 1898, Runö
August Saarna, född den 30 maj 1898, Hapsal
Anton Schönberg, född den 6 juni 1898, Rickul
Johannes Matsman, född den 7 juni 1898, Nuckö
Jaan Uusmets, född den 18 juni 1898, Reval
Johannes Broman, född den 27 juni 1898, Ormsö
Paul Thomsson, född den 27 juni 1898, Rickul
Andreas Stahl, född den 30 juni 1898, Reval

70 år

Johannes Lauri, född den 1 april 1903, Vippal
Abraham Hollman, född den 12 april 1903, Runö
Priidu Parbo, född den 14 april 1903, Nuckö
Katarina Nee, född Nee den 22 april 1903, Ormsö
Erik Stavas, född den 28 april 1903, Odensholm
Eduard Seman, född den 1 maj 1903, Nuckö
Voldemar Sirel, född den 1 maj 1903, Nargö
Nikolai Malm, född den 2 maj 1903, Reval
Jakob Melin, född den 8 maj 1903, Runö
Nicolaus Soonike, född den 5 maj 1903, Reval
Anders Enkel, född den 18 maj 1903, Ormsö
Marta Laving, född Ribon den 18 maj 1903, Nuckö
Karin Eleonora Blees, f. Häverty den 20 maj 1903, Rickul
Erna Priskus, född Luther, den 26 maj 1903, Harku
Elisabeth Amberg, född Romanov den 21 maj 1903, Hapsal
Mathilda Vesterblom, född den 6 juni 1903, Nuckö
Johannes Palundi, född den 19 juni 1903, Rickul
Eduard Söderholm, född den 28 juni 1903, Nuckö

60 år

Agnes Esmeralda Paljasmaa, född Toim den 3 april 1913,
Neve
Alexander Stenberg, född den 4 april 1913, Rickul
Osvald Berkman, född den 14 april 1913, Nuckö
Armilda Florida Freiman, född Peedu den 19 april 1913,
Nuckö

Paul Tarvas, född den 20 april 1913, Reval
Johan Uussaar, född den 27 april 1913, Rickul
Oskar Seman, född den 28 april 1913, Nuckö
Elisabet Nurme, född Ahlberg den 6 maj 1913, Nuckö
Hilda Rosette Luther, född Lilleoks den 6 mars 1913, Nargö
Alide Lundgren, född Seman den 16 maj 1913, Nuckö
Johannes Richard Ambros, född den 20 maj 1913, Nuckö
Arnold Lemberg, född den 26 maj 1913, Nuckö
Alfred Thomsson, född den 28 maj 1913, Nuckö
Erika Miralda Rosen, född den 31 maj 1913, Nargö
Egon Valentin Vellesoo, född den 2 juni 1913, Reval
Meta Miralda Int, född Laning den 8 juni 1913, Nuckö
Lydia Gärdström, född Lindström den 9 juni 1913, Ormsö
Arnold Holmberg, född den 12 juni 1913, Emmaste, Dagö
Elfride Johanna Backman, född den 21 juni 1913, Hapsal
Leida Ruberg, född Petlem, den 22 juni 1913, Reval

50 år

Alrik Rosen, född den 1 april 1923, Nargö
Laine Elisabeth Lindström, född Savik den 2 april 1923,
Arensburg
Helga Vesterbom, född den 2 april 1923, Rickul
Fridolf Ahlberg, född den 3 april 1923, Rickul
Osvald Villem Bertholm, född den 6 april 1923, Rågöarna
Maria Schönberg, född Smens den 6 april 1923, Runö
Voldemar Rudolf Koinberg, född den 1 april 1923, Nuckö
Erika Leonitta Soots, född Sagor den 7 april 1923, Reval
Gunnar Söderholm, född den 10 april 1923, Nuckö
Aurelia Armilde Johansson, född Söderholm den 12 april
1923, Nuckö
Ingvald Brunberg, född den 14 april 1923, Rickul
Maria Sandell, född den 14 april 1923, Ormsö
Gustav Rant, född den 18 april 1923, Rickul
Alexander Voldemar Vaksam, född den 20 april 1923, Ormsö
Maria Åkerman, född Grönman den 21 april 1923, Ormsö
Alma Hammerman, född Nordbäck den 29 april 1923, Ormsö
Elfrida Andersin, född Sjöman den 2 maj 1923, Ormsö
Katarina Bergström, född Hedenström den 2 maj 1923, Ormsö
Alma Melania Peedu, född den 3 maj 1923, Nuckö
Katarina Rosenblad, född den 4 maj 1923, Ormsö
Alice Eriksson, född Berkman den 6 maj 1923, Nuckö
Linda Armilda Hallman, född Ribon den 7 maj 1923, Nuckö
Ellen Agnes Laosson, född Samberg den 8 maj 1923, Korkis
Maria Vesterman, född den 15 maj 1923, Rickul
Elmar Söderholm, född den 16 maj 1923, Nuckö
Ingrid Xenia Grenfeldt, född Dyrberg den 18 maj 1923,
Rickul
Anders Norrman, född den 19 maj 1923, Ormsö
Ivar Vesterberg, född den 20 maj 1923, Rickul
Aurelia Roberg, född den 25 maj 1923, Nuckö
Axel Ahlberg, född den 26 maj 1923, Rickul
Ingvar Gottfrid Vesterblom, född den 29 maj 1923, Rickul
Edvin Evald Talback, född den 14 juni 1923, Nuckö
Alfa Ragnhild Grönberg, född den 16 juni 1923, Nuckö
Edvin Andrei Arvik, född den 21 juni 1923, Ormsö
Aino Johansson, född Adra den 29 juni 1923, Reval